

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ПЕДАГОГІЧНИЙ
КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ І СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теорія і методика виховання дітей з тяжкими мовленнєвими порушеннями

Освітній ступінь	<u>молодший бакалавр</u> <i>(назва освітнього ступеня)</i>
галузь знань	<u>01 Освіта/Педагогіка</u> <i>(шифр і назва галузі знань)</i>
спеціальність	<u>016 Спеціальна освіта</u>
спеціалізація	<u>016.01 логопедія</u> <i>(код і назва спеціальності)</i>
освітня програма	<u>Спеціальна освіта (логопедія)</u> <i>(код і назва спеціальності)</i>
тип дисципліни	<u>обов'язкова</u> <i>(обов'язкова / вибіркова / факультативна)</i>

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньо-професійної програми
_____ Боднар Н.М.

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою загальної педагогіки
та спеціальної освіти
протокол № 11 від 26 грудня 2021 р.
Завідувач кафедри _____ Звєкова В.К.

ПОГОДЖЕНО:

Голова ради з якості вищої освіти
педагогічного факультету

_____ Сич Ю.І.

Розробник програми: к.п.н., доцент Боднар Н.М.

Рецензенти програми: к.п.н., доцент Холостенко Ю.В.

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	<i>Денна</i>	<i>Заочна</i>
<i>Кількість кредитів ЄКТС: 4</i>	<i>Лекції:</i>	
	22	6
<i>Загальна кількість годин: 120</i>	<i>Практичні заняття:</i>	
	-	-
<i>Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: 2-й</i>	<i>Лабораторні заняття:</i>	
	-	-
<i>Семестр: 4-й</i>	<i>Семінарські заняття:</i>	
	24	6
<i>Тижневе навантаження (год.):</i>	<i>Консультації:</i>	
<i>- аудиторне: 4</i>	2	-
<i>- самостійна робота: 6</i>	<i>Індивідуальні заняття:</i>	
<i>Форма підсумкового контролю: екзамен</i>	-	-
<i>Мова навчання: українська</i>	<i>Самостійна робота:</i>	
	72	108

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Теорія і методика виховання дітей з тяжкими мовленнєвими порушеннями» є теоретико-методичні аспекти організації виховної роботи з дітьми з тяжкими порушеннями мовлення.

Метою вивчення дисципліни є підготовка фахівців до виховання дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Теорія і методика виховання дітей з тяжкими мовленнєвими порушеннями» є:

ознайомлення з головними теоретичними основами та практичними положеннями методики виховання дітей з тяжкими порушеннями мовлення;

ознайомлення з сутністю, змістом та напрямками виховання дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку в закладах освіти;

ознайомлення з методами виховного впливу на особистість та колектив дітей, методикою роботи з батьками, які мають дітей з мовленнєвими порушеннями;

ознайомлення з особливостями та специфікою впровадження різних методик вивчення й формування особистості дітей з тяжкими порушеннями мовлення в позакласній виховній роботі у закладах освіти різних типів з урахуванням форм, методів і засобів виховного впливу;

підготовка майбутніх педагогів до практичної реалізації в педагогічній діяльності основних принципів та закономірностей виховної роботи.

Передумови для вивчення дисципліни: «Вступ до спеціальності з основами наукових досліджень», «Анатомія, фізіологія, патологія дітей з основами валеології», «Основи інклюзивної освіти», «Педагогіка», «Психологія», «Спеціальна педагогіка», навчальна практика.

Міждисциплінарні зв'язки з курсами «Вступ до спеціальності з основами наукових досліджень», «Анатомія, фізіологія, патологія дітей з основами валеології», «Основи інклюзивної освіти», «Педагогіка», «Психологія», «Основи спеціальної психології, патопсихології та психотерапія», «Спеціальна педагогіка», навчальна та виробнича практика.

2. Основні результати навчання та компетентності, які вони формують:

№ з/п	Результати навчання	Компетентності
1.	<p><i>Знати:</i> сучасні методи діагностики психічного і фізичного розвитку й індивідуально-типологічних відмінностей дітей з особливими освітніми потребами; теоретичні основи сучасних технологій виховання дітей з особливими освітніми потребами; технологію педагогічного супроводу здобувачів освіти з порушеннями мовлення в освітньому процесі; природу і вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку в нормі, особливості розвитку дітей з порушеннями мовлення, індивідуальні відмінності дітей з особливими потребами.</p>	<p><i>Інтегральна:</i> Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти в процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або в процесі навчання.</p> <p><i>Загальні:</i> Здатність реалізовувати свої права й обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. Здатність до співпраці і взаємодії в команді. Здатність приймати рішення і діяти відповідно до морально-етичних і правових норм.</p>
2.	<p><i>Вміти:</i> застосовувати елементи теоретично-прикладної підготовки в професійній діяльності; здійснювати консультативну допомогу у вихованні дітей з порушеннями мовлення з урахуванням їхніх психофізіологічних і вікових особливостей; допомагати педагогам і батькам у забезпеченні освітніх потреб дітей з порушеннями мовлення; організовувати і здійснювати психолого-педагогічне вивчення дітей з мовленнєвими</p>	<p>Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.</p> <p><i>Спеціальні:</i> Здатність до застосування знань провідних гуманістичних теорій, концепцій, учень щодо виховання і навчання осіб з особливими потребами. Здатність до застосування психолого-педагогічних та фахових знань. Здатність удосконалювати власну</p>

<p>порушеннями; допомагати в соціальній адаптації особам з мовленнєвими порушеннями; навчатися впродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності здобуті під час навчання компетенції; аналізувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на основі сформованих ціннісних орієнтирів; створювати рівноправне і справедливе освітнє середовище, що сприяє навчанню учнів із особливими потребами.</p>	<p>професійну діяльність. Здатність супроводжувати навчально-корекційний процес з урахуванням психофізичних, вікових особливостей та індивідуальних освітніх потреб осіб з порушеннями розвитку в інклюзивних та інтегрованих освітніх закладах. Вміння використовувати різноманітні інформаційні джерела та способи отримання інформації у професійних цілях, продумано й виважено будувати процес корекційно-педагогічного супроводу. Вміння планувати, організувати і результативно здійснювати корекційно-педагогічний процес в освітніх закладах з інклюзивним та інтегрованим навчанням з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дітей. Здатність до застосування сучасних знань про особливості розвитку дитини як суб'єкта освітньо-корекційного процесу. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення та саморозвитку. Здатність до знаходження творчих рішень та вміння застосовувати їх на практиці.</p>
--	---

3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 4 кредити ЄКТС (120 годин).

№ з/п	Назви модулів / тем	Кількість годин (денна форма навчання)						Кількість годин (заочна форма навчання)					
		Аудиторні	Лекції	Семинарські	Лабораторні	Консультації	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семинарські	Лабораторні	Консультації	Самостійна робота
1.	Змістовий модуль 1 Сучасні проблеми виховної роботи з дітьми з тяжкими мовленнєвими порушеннями												
1.1.	Виховання як цілеспрямована система формування особистості дітей з тяжкими мовленнєвими порушеннями	4	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	10
1.2.	Напрями виховного впливу	10	4	6	-	-	8	4	2	2	-	-	12
2.	Змістовий модуль 2 Формування особистості учнів з тяжкими порушеннями мовлення												
2.1.	Виховання дітей дошкільного віку з порушеннями мовленнєвого розвитку	4	2	2	-	-	8	4	2	2	-	-	12
2.2.	Методика вивчення особистості та колективу учнів з тяжкими порушеннями мовлення	4	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	10
2.3.	Планування виховної роботи з дітьми з порушеннями мовлення в закладі освіти	4	2	2	-	-	8	4	2	2	-	-	10
2.4.	Формування свідомості та переконання в дітей. Методика проведення етичних бесід та дискусій	4	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	10
2.5.	Методика організації емоційної та	4	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	10

	педагогічної стимулюючої діяльності дітей з тяжкими порушеннями мовлення												
2.6.	Виховання дітей з тяжкими порушеннями мовлення в сім'ї	4	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	12
3.	Змістовий модуль 3 Виховна робота в позаурочний час												
3.1.	Організація і методика виховної роботи в позаурочний час	4	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	12
3.2.	Корекційно-виховне значення організації самопідготовки в спеціальній та інклюзивній школі	4	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	10
	Разом:	48	22	24	-	2	72	12	6	6	-	-	108
	Проміжний контроль:												
	Разом за навчальним планом:	48	22	24	-	2	72	12	6	6	-	-	108

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

Змістовий модуль 1

Сучасні проблеми виховної роботи з дітьми з тяжкими мовленнєвими порушеннями

Тема 1. Виховання як цілеспрямована система формування особистості дітей з тяжкими мовленнєвими порушеннями

Характеристика процесу виховання дітей з тяжкими порушеннями мовлення. Мета виховання, її різноманітна характеристика згідно до станів особистісного розвитку дитини з тяжкими порушеннями мовлення. Мета виховання в спеціальній та інклюзивній школі. Сфери процесу виховання (когнітивна або пізнавальна, афективна або емоційно-вольова, психомоторна або рухова маніпуляція діяльності), регулятивна або самовиховання, психомоторно-регулятивна. Принципи виховання дітей з тяжкими порушеннями мовлення різних вікових груп та умови ефективного здійснення виховного впливу на особистість. Роль колективу у вихованні особистості. Зміст виховного процесу. Галузі виховного процесу, їх характеристика.

Тема 2. Напрями виховного впливу

Громадянське виховання: актуальність, сутність, мета, завдання, принципи. Підходи та форми громадянського виховання. Основні шляхи реалізації концепції громадянського виховання.

Розумове виховання: завдання, основні засоби та зміст розумового виховання. Форми організаційно-педагогічного впливу (в інтелектуальному розвитку). Навчальна мотивація та шляхи її стимулювання в дітей з тяжкими порушеннями мовлення. Вимоги до виховного впливу в процесі розумового виховання дітей з тяжкими порушеннями мовлення.

Професійно-прикладне фізичне виховання (ППФВ): основна сутність, його характеристика та напрями (за М.Козленко). Профіль трудової підготовки в спеціальній та інклюзивній школі. Засоби і методи ППФВ. Розвиток психомоторних функцій у процесі ППФВ. Засоби та методичні прийоми ППФВ.

Трудове виховання: значення, завдання, зміст і форми. Види трудової діяльності. Формування моральної готовності до праці. Трудове виховання як основна умова соціальної і трудової адаптації дітей з особливими потребами.

Моральне виховання: його структура, характеристика компонентів (моральна свідомість, моральні почуття, моральна діяльність, моральна культура, моральний досвід, моральна зрілість).

Гендерне виховання: особливості статевого виховання дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку. Засоби гендерного виховання.

Естетичне виховання: його сутність й особливості. Засоби естетичного виховання дітей з ТПМ. Музичне виховання дітей з особливими потребами.

Змістовий модуль 2

Формування особистості учнів з тяжкими порушеннями мовлення

Тема 1. Виховання дітей дошкільного віку з порушеннями мовленнєвого розвитку в ігровій діяльності

Особливості розвитку ігрової діяльності дітей дошкільного віку з порушеннями мовлення. Значення гри в корекційно-виховній роботі з дітьми з вадами мовлення. Теорія і методика навчання та виховання в сюжетно-рольовій грі. Теорія і методика навчання та виховання в дидактичних іграх. Теорія і методика виховання дітей у рухливих іграх.

Тема 2. Методика вивчення особистості та колективу учнів з тяжкими порушеннями мовлення

Взаємозв'язок психології виховання з спеціальною та інклюзивною методикою виховної роботи. Мотиваційна сфера дитини з тяжкими порушеннями мовлення. Компоненти світогляду. Співвідношення психологічних механізмів морального виховання з механізмами формування свідомості дітей у закладах спеціальної та інклюзивної освіти. Вихованість дітей з ТПМ: її характеристика, показники і критерії оцінки вихованості. Принципи, методи й програми виявлення вихованості школярів.

Поняття про виховний колектив, його основні ознаки. Індивідуальний і диференційований підхід до дітей з тяжкими порушеннями мовлення залежно від психофізичних особливостей, структури дефекту й стадії розвитку колективу. Основні форми й методи організації життя й діяльності колективу учнів. Методика управління роботою дитячих організацій. Учніське самоуправління (структура органів самоуправління, форми і зміст роботи, шляхи поглиблення самостійності й активності учнів). Виховання в дітей потреби спілкування один з одним. Роль мікроколективу у формуванні

соціально-морального досвіду дітей. Умови посилення корекційного впливу на особистість дитини з тяжкими порушеннями мовлення.

Тема 3. Планування виховної роботи з дітьми з порушеннями мовлення в закладі освіти

Планування виховної роботи. Види планів. Завдання планування в закладі освіти для дітей з тяжкими порушеннями мовлення. Характеристика перспективного плану. Характеристика календарного плану. Характеристика поточного планування. Характеристика плану-графіку, плану-сценарію тощо.

Тема 4. Формування свідомості та переконання в дітей. Методика проведення етичних бесід та дискусій

Формування свідомості і переконання в дітей з особливими потребами: сутність, основне призначення, мета методичного переконання учнів з тяжкими порушеннями мовлення.

Особливості використання методів заохочень, покарань з урахуванням інтелектуальних і емоційно-виховних порушень у вихованні учнів з тяжкими порушеннями мовлення усіх вікових груп. Урахування порушення абстрагуючої, узагальнюючої і конкретизуючої функції мислення; зниження критичності й самокритичності, авторитетності мислення. Переконання й навіювання. Умови активного оволодіння учнями соціальними знаннями і досвідом.

Практичні завдання переконання, система методів переконання й специфіка їх використання в закладі освіти для дітей з ТПМ. Інформаційний метод: розповідь, бесіда, власний приклад, перегляд кінофільмів, телепередач, читання книг і газет. Завдання формаційного методу. Функції інформаційного методу. Виховання пізнавального інтересу до інформації. Особливості використання методики переконання.

Методика проведення з дітьми з ТПМ різних видів бесід. Методика проведення етичної бесіди. Послідовність запитань в етичній бесіді. Пошуковий метод: практичні роботи в гуртках, колекціонування, збирання краєзнавчих матеріалів. Дискусійний метод: диспут, дискусія, збори. Основні види пошукової діяльності. Основні етапи пошукової діяльності. Форми проведення дискусії. Рекомендації щодо підготовки до диспуту. Метод взаємоосвіти.

Тема 5. Методика організації емоційної та педагогічної стимулюючої діяльності дітей з тяжкими порушеннями мовлення

Методи педагогічного стимулювання. Особливості методів стимулювання: опора на стимулюючі можливості діяльності; звернення стимулювання до особистості вихованця не лише з боку педагога та колективу; перевтілювання зовнішніх стимулів діяльності у внутрішні стимули поведінки особистості. Загальні правила застосування методів педагогічного стимулювання.

Педагогічне стимулювання й індивідуальність дитини. Особливості методів стимулювання й загальні правила їх використання. Метод привчання і тренування, педагогічна вимога, перспектива, громадська думка, виховуючі ситуації. Перспектива як тип педагогічного стимулювання. Емоційне стимулювання. Вербальні методи стимулювання. Гра, змагання.

Методи емоційного стимулювання у вихованні дітей з ТПМ. Засоби стимулювання інтенсивної сфери особистості (вербальні). Стимулювання вольових зусиль.

Методи заохочення і покарання. Типові помилки і основні вимоги використання методів заохочень і покарань в роботі з дітьми з особливими потребами. Умови використання методів заохочень. Умови використання методів покарань. Види заохочень і покарань.

Тема 6. Виховання дітей з тяжкими порушеннями мовлення в сім'ї

Параметри та умови виховання дитини з тяжкими порушеннями мовлення в сім'ї. Завдання і принципи взаємодії школи з родиною з метою вдосконалення корекційно-виховної і соціально-адаптаційної роботи. Умови спільної роботи школи і сім'ї. Ефективність консультування батьків дітей з тяжкими порушеннями мовлення та надання їм методичної допомоги. Психологічна і соціальна допомога сім'ям дітей з тяжкими порушеннями мовлення.

Змістовий модуль 3

Виховна робота в позаурочний час

Тема 1. Організація і методика виховної роботи в позаурочний час

Організація й методика виховної роботи в позаурочний час. Цілі корекційного завдання позакласної діяльності дітей з тяжкими порушеннями мовлення (масові, групові, індивідуальні). Організація позакласної роботи дітей молодшого шкільного віку з ТПМ.

Форми організації позакласної діяльності учнів. Методика організації гуртків, секцій, художньої самодіяльності, дитячих театрів тощо. Організація й методика проведення екскурсій, загальношкільних зборів і заходів, групових заходів, відвідування театрів, кінотеатрів.

Форми організації позакласної роботи (система). Режим дня, його особливості для нормального розвитку дітей з тяжкими порушеннями мовлення. Виконання режимних моментів в позаурочний час та позакласній виховній роботі. Індивідуальний режим дня дітей з тяжкими порушеннями мовлення. Система охоронно-педагогічних засад у позаурочний час у закладі освіти.

Тема 2. Корекційно-виховне значення організації самопідготовки в спеціальній та інклюзивній школі

Корекційно-виховне значення самопідготовки учнів з тяжкими порушеннями мовлення при підготовці навчальних завдань. Наступність навчальних занять і самопідготовки школярів. Взаємо інформованість вчителя й вихователя про уроки, методику їх проведення, викладання навчального матеріалу – виконання домашніх завдань, їх обсяг, труднощі. Методи взаємозв'язку вчителя й вихователя.

Раціональна організація самопідготовки учнів (динаміка розумової працездатності, кількість оптимального часу). Фази зміни працездатності. Особливості використання цих фаз під час самопідготовки з учнями з ТПМ.

Працездатність і перевтома дітей з тяжкими порушеннями мовлення різних вікових груп. Етапи виконання домашніх завдань: підготовча частина; самостійна робота; підведення підсумків. Форми організації самопідготовки:

індивідуальна, фронтально-індивідуальна, фронтальна, фронтально-самостійна, самостійна.

4.2. Тематика семінарських занять

Тема 1. Виховання як цілеспрямована система формування особистості дітей з тяжкими мовленнєвими порушеннями.

Тема 2. Напрями виховного впливу.

Тема 3. Виховання дітей дошкільного віку з порушеннями мовленнєвого розвитку в ігровій діяльності.

Тема 4. Методика вивчення особистості та колективу учнів з тяжкими порушеннями мовлення.

Тема 5. Планування виховної роботи з дітьми з порушеннями мовлення в закладі освіти.

Тема 6. Формування свідомості та переконання в дітей. Методика проведення етичних бесід та дискусій.

Тема 7. Методика організації емоційної та педагогічної стимулюючої діяльності дітей з тяжкими порушеннями мовлення.

Тема 8. Виховання дітей з тяжкими порушеннями мовлення в сім'ї.

Тема 9. Організація і методика виховної роботи в позаурочний час.

Тема 10. Корекційно-виховне значення організації самопідготовки в спеціальній та інклюзивній школі.

4.3. Організація самостійної роботи студентів

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин		Форми звітності
		денна	заочна	
1.	Підготовка до лекційних та семінарських занять	14	40	Конспект
2.	Підготовка до проміжного контролю	4	8	Модульна контрольна робота
3.	Виконання індивідуальних завдань: - опрацювання наукових статей; - конспект першоджерел - підготовка реферату/доповіді; - підготовка до презентації результатів дослідження	15 14 10 15	15 15 10 20	Анотації наукових статей Конспект Реферат (доповідь) Презентація
	Разом	72	108	

Тематика індивідуальних завдань

1. Проаналізувати програму з виховної роботи з дітьми з порушеннями мовлення.
2. Розробити власну концепцію громадянського (національного) виховання дітей дошкільного (молодшого шкільного) віку з порушеннями мовлення.
3. Проаналізувати напрями розумового виховання дітей з мовленнєвими порушеннями.

4. Підготувати план-конспект виховного заходу з громадянського, національного, морального, розумового, трудового, фізичного виховання дітей з ТПМ.
5. Розробити тематику консультування для батьків дітей з порушеннями мовлення.
6. Розробити тематику і скласти орієнтовний план індивідуальних занять з дітьми з важкими мовленнєвими порушеннями щодо покращення їхньої поведінки (вік і тема – за вибором студента).
7. Проаналізувати показники та критерії моральної вихованості дітей з порушеннями мовлення залежно від віку, результати представити у вигляді таблиці.
8. Скласти календарний план виховної роботи з дітьми з порушеннями мовлення в закладі освіти на півріччя.
9. Проаналізувати шляхи виховної роботи з дітьми з порушеннями мовлення в закладі загальної та спеціальної освіти.
10. Підготувати реферат (доповідь) на одну із тем, запропонованих у переліку.

Орієнтовна тематика рефератів (доповідей)

1. Особливості організації виховної роботи в закладі спеціальної освіти для дітей з важкими порушеннями мовлення.
2. Принципи організації виховного процесу в закладі освіти для дітей з ТПМ.
3. Громадянське виховання дітей з порушеннями мовлення в закладах освіти різного типу.
4. Національне виховання дітей з порушеннями мовлення в закладах освіти різного типу.
5. Розумове виховання дітей з порушеннями мовлення в закладах освіти різного типу.
6. Фізичне виховання дітей з порушеннями мовлення в закладах освіти різного типу.
7. Трудове виховання дітей з порушеннями мовлення в закладах освіти різного типу.
8. Моральне виховання дітей з порушеннями мовлення в закладах освіти різного типу.
9. Естетичне виховання дітей з порушеннями мовлення в закладах освіти різного типу.
10. Музичне виховання дітей з порушеннями мовлення в закладах освіти різного типу.
11. Екологічне виховання дітей з порушеннями мовлення в закладах освіти різного типу.
12. Економічне виховання дітей з порушеннями мовлення в закладах освіти різного типу.
13. Умови виховання дітей з порушеннями мовлення в сім'ї.
14. Специфіка консультування батьків дітей з важкими порушеннями мовлення.

15. Метод педагогічного стимулювання у вихованні дітей з тяжкими мовленнєвими порушеннями.

16. Метод педагогічної вимоги у вихованні дітей з порушеннями мовлення.

17. Методика використання виховуючих ситуацій у роботі з дітьми з ТПМ.

18. Особливості використання заохочень та покарань у вихованні дітей з тяжкими мовленнєвими порушеннями.

19. Показники та критерії вихованості учнів з порушеннями мовлення.

20. Особливості позакласної роботи дітей з порушеннями мовлення.

5. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

5.1. *Форми поточного контролю:* семінарські заняття, індивідуальні завдання.

5.2. *Форма проміжного контролю:* модульна контрольна робота.

5.3. *Форма підсумкового контролю:* екзамен.

6. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Під час поточного контролю оцінюються відповіді студентів на семінарських заняттях, результати самостійної роботи з науковою літературою та першоджерелами, а також якість виконання здобувачами освіти індивідуального завдання.

Модульна контрольна робота проводиться в письмовій формі (на платформі Google Classroom) та включає теоретичні питання, відповіді на які дають можливість оцінити рівень оволодіння знаннями з теоретичних основ підготовки здобувачів вищої освіти та вміння комплексно застосовувати ці знання в процесі практичної діяльності.

Зразок варіанту модульної контрольної роботи:

1. Охарактеризуйте процес виховання дітей з ТПМ.

2. Розкрийте зміст розумового виховання дітей з ТПМ.

3. Методи переконання у вихованні дітей з порушеннями мовлення.

7. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

7.1. Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	Відмінно
70-89	Добре
51-69	Задовільно
26-50	Незадовільно
1-25	

Схема розподілу балів

	Поточний контроль	Проміжний контроль	Підсумковий контроль
Максимальна кількість балів	40 балів – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, що	10 балів – за результатами виконання модульної контрольної	50 балів – за результатами складання екзамену

	переводиться в 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом 0,4	роботи	
Мінімальний пороговий рівень	20 балів	6 балів	25 балів

7.2. Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Досягнення студентів на семінарських заняттях, а також виконані ними індивідуальна та самостійна роботи оцінюються за шкалою від «0» до «5».

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

7.3. Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Вид	Максимальна кількість балів
Анотування наукових статей	5
Конспект першоджерел	5
Реферат	5
Презентація	5

Критеріями оцінювання *анотацій наукових статей* є вміння студента стисло визначати ключові позиції, що викладені автором у статті.

Критеріями оцінювання конспекту з періоджерелами є здатність студента тезово розкрити зміст запропонованого матеріалу.

Оцінювання реферату (доповіді) здійснюється за такими критеріями: самостійність та оригінальність дослідження, виконання поставлених автором завдань, здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при оформленні цитування й посилань на джерела.

Критеріями оцінювання презентації є її відповідність змісту доповіді студента за матеріалами дослідження та оригінальність візуального представлення.

7.4. Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Максимальна кількість балів за відповіді на питання модульної контрольної роботи складає 10 балів. Критеріями оцінювання є: повнота відповіді, здатність критичного аналізу теоретичного матеріалу, вміння наводити аргументи та робити висновки.

7.5. Критерії оцінювання під час підсумкового контролю

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного, проміжного та підсумкового контролю. Результат підсумкового (екзаменаційного) контролю визначається як середньоарифметичне усіх оцінок (середньозважений бал) студента, які він отримав за кожне з питань екзаменаційного білета. Цей бал переводиться за 100-бальною шкалою, а визначений показник множиться на ваговий коефіцієнт 0,5 та округлюється до цілих. Мінімальний пороговий рівень за відповідь на екзамені складає 25 балів.

Здобувачі успішно складають екзамен, якщо виконали всі види завдань, визначені в робочій програмі навчальної дисципліни, мають достатню кількість балів за поточний контроль (не менше 20 балів), проміжний контроль (не менше 6 балів) та склали екзамен (не менше 25 балів).

8. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби для демонстрування презентацій (ноутбук, проектор), веб-сервіс Google Classroom.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні:

1. Вержиковська О.М. Формування моральних якостей у розумово відсталих молодших школярів у позакласній виховній роботі: монографія. Кам'янець-Подільський: видавець Зволейко Д.Г., 2009. 228 с.
2. Вержиковська О.М., Бонецька О.М., Козак А.В. Теорія і спеціальна методика виховання дітей з вадами мовлення: навч.-метод. посіб.. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня Рута», 2013. 384 с.
3. Висоцька А., Лапін А., Нікітіна Я. Виховна робота. 1-4 класи. Програма для спеціальної школи. *Дефектологія*. 2010. № 3, 4.

4. Висоцька А.М., Лапін А.В. Програма для допоміжної школи: орієнтовна тематика виховних заходів (1-4 кл.). *Дефектологія*. 2011. № 2. С. 25-31.
 5. Висоцька А.М., Івашина І.І. Основні напрямки виховної роботи з формування спеціальної поведінки учнів спеціальних шкіл-інтернатів: метод. посіб.. Черкаси: ЧОПОПП, 2003. 31 с.
 6. Выготский Л.С. Собрание сочинений : в 6 т.; под. ред. Т.А. Власовой. М.: Педагогика, Т. 5. Основы дефектологии. 368 с.
 7. Карпенчук С.Г. Теорія і методика виховання: навч. посіб.. К.: Вища школа, 1997. 304 с.
 8. Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності. *Освіта України*. №37. 2000. 9 серп. С. 6
 9. Липа В.А. Основы коррекционной педагогики: учеб. пособ.. Донецк : Лебидь, 2002. 327 с.
 10. Методика навчання учнів 1-4 класів спеціальної та інклюзивної школи: навч. посіб.; за ред. О.В. Гаврилова. Кам'янець-Подільський: Друк-Сервіс, 2011. 312 с.
 11. Мельничук С.Г. Педагогіка: теорія виховання: навч. посіб.. К.: ВД «Слово», 2012. 288 с.
 12. Михайлюк М. Критерії оцінки роботи вихователя школи-інтернату. *Дефектологія*. 2000. № 3. С.16-17.
 13. Омеляненко В.Л., Кузьмінський А.І. Теорія і методика виховання: навч. посіб.. К.: Знання, 2008. 415 с.
 14. Програми з корекційно-розвиткової роботи для підготовчих, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з тяжкими порушеннями мовлення / за ред. Е. Данілавічюте, А. Колупаєвої, Л. Трофименко, Ю. Рібцун. К.-Чернівці: Букрек, 2016. 152 с.
 15. Ревуцька О. Теорія та методика виховання дітей з вадами мовлення: навч. посіб.. Бердянськ: Видавець Ткачук О.В., 2016. 256 с.
 16. Тарасун В.В. Логодидактика: навч. посіб.. К.: Слово, 2011. 392 с.
- Додаткові:**
17. Амонашвили Ш.А. Здравствуйте, дети! : пособие для учителя. 2-е изд. М.: Просвещение, 1988. 208 с.
 18. Висоцька А.М. Вивчення практики організації громадянського виховання в молодших класах спеціальної та інклюзивної школи-інтернату. *Дефектологія*. 2003. №3. С.28-31.
 19. Висоцька А.М. Основні завдання, форми і методи громадянського виховання учнів з обмеженими інтелектуальними можливостями. *Дефектологія*. 2005. №3. С.34-36.
 20. Влайкова К.В. Включение родителей в коррекционно-развивающий процесс как одна из форм работы по повышению родительской компетентности. *Воспитание и обучение детей с нарушениями развития*. 2010. №4. С.55-57.
 21. Дмитрієва І.В. Шляхи естетичного виховання школярів із тяжкими порушеннями мовлення. *Дефектологія*. 2006. №3. С.35-39.
 22. Злобин Л.М. Психология воспитания. М.: Педагогика, 1991. 140 с.

23. Квітка Н.О. Особливості естетичної вихованості молодших школярів спеціальних шкіл-інтернатів. *Дефектологія*. 2004. №1. С.34-36.

24. Круть М. Організація самостійної діяльності учнів спеціальної та інклюзивної школи. *Дефектологія*. 2002. №3. С.48-51.

25. Лапін А. Громадянське спрямування трудового виховання в спеціальній та інклюзивній школі. *Дефектологія*. 2004. №3. С.33-37.

26. Левицький В.Е. Статеве виховання учнів молодших класів (гендерний підхід): навч.-метод. посіб.. Кам'янець-Подільський: ПП Мошинський В.С., 2007. 108 с.

27. Ляшенко А.М. Шляхи підвищення ефективності самопідготовки учнів з тяжкими порушеннями мовлення. К. : Освіта, 1979. 85 с.

28. Ляшенко О.О. Теоретичні засади правового виховання дітей з вадами інтелектуального розвитку: сутність, структурна організація, динаміка формування. *Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка* / за ред. О.В. Гаврилова, В.І. Співака. Вип. XVII в 2-х частинах, Ч.2. Серія: соціально-педагогічна. Кам'янець-Подільський: Медобори-2006, 2011. 348 с. С. 136-143.

29. Матвєєва М.П., Миронова С.П. Корекційна робота в системі освіти дітей з вадами розумового розвитку: навч.-метод. посіб.. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський держ. унів-т, 2005. 164 с.

30. Миронова С.П., Матвєєва М.П. Статеве виховання у спеціальній та інклюзивній школі: посібн. для вчителів і вихователів. Кам'янець-Подільський : 1996. 30 с.

31. Психолого-педагогічні основи корекційної роботи в спеціальній та інклюзивній школі. Хрестоматія: навч. посіб. / за ред. С.П. Миронової. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський держ. унів-т, інф.-вид. від., 2004. 220 с.

32. Ревуцкая Е.В. Теория и методика воспитания детей с нарушениями речи: курс лекций. БГПУ, 2015. 190 с.

33. Сухомлинский В.А. Методика воспитания коллектива. М.: Педагогика, 1981. 150 с.

34. Стожок Л.С. Экологическое воспитание учащихся вспомогательной школы. М.: Педагогика, 1991. 180 с.

35. Турчинська В.Ф. Теорія і методика виховної роботи в допоміжній школі: програми педагогічних інститутів. К.: Освіта, 1992. 56 с.

36. Эстетическое воспитание школьников: вопр. теор. и метод. / под ред. М.Д. Таборидзе. М.: Педагогика, 1988. 104 с.

Нормативно-правові документи:

37. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>

38. Закон України «Про загальну середню освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/651-14>

39. Закон України «Про охорону дитинства» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2402-14>

40. Конвенція про права дитини, прийнята резолюцією 44/25 Генеральної Асамблеї ООН від 20 листопада 1989 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_021

**10. ДОПОВНЕННЯ ТА ЗМІНИ, ВНЕСЕНІ ДО РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ
В 20__ / 20__ Н.Р.¹**

¹ Доповнення та зміни до робочої програми додаються на окремому аркуші, затверджуються на засіданні кафедри до початку навчального року